

LXIV.

B e t æ n k n i n g

over

Forflag til Lov indeholdende et Tillæg til § 6 i Lov af 9de Marts 1872, hvorved Raadigheden over Fæstebøndergods nærmere bestemmes.

(Afgiven af Folkethingets Udvalg den 15de Mai 1873.)

De tvende Dokumenter, som have foranlediget Lovforslaget ifølge de under 1ste Behandling deraf faldne Udtalelser, have været indleverede til Udvalget. De overskrives „Konditioner, hvorpaa . . . tilsiges . . . Forpagtning af den ham tilfæstede Gaard . . .“, og de ere begge underkrevne af den nu afdøde Cier af Borreby Gaard og Gods S. Castenschiold som Jordbrot, det ene under 31te December 1855, læst i Vesterflakkebjerg Herredsret den 20de December 1866, hvorved Gaardfæster Andreas Hansen af Holten og efter hans Død hans Enke tilsiges 50 Mars Forpagtning paa hans Fæstegaard i Holten, „naar han vil“, og det andet under 15de Februar 1856, læst i den foran nævnte Ret den 21de J. M., hvorved Gaardfæster Peder Christianen i Aflegaarde og hans Enke tilsiges 50 Mars Forpagtning paa hans Fæstegaard i Aflegaarde, „naar han vil“. I begge Dokumenterne, der ikke ere underkrevne af Fæsterne, er der nærmere bestemt Billaarene for Forpagtningen og med Hensyn til Tidspunktet for Forpagtningens Skrafttræden hedder det: „Paa de her anførte Konditioner lover jeg som foran anført paa Forlangende at meddele Forpagtningstrakt til . . . eller efter hans Død til hans Husfru.“

Det er disse Dokumenter, som Lovforslaget har for Die, naar det gaar ud paa at undtage de Gaardforpagtningstrakter, som, forinden Loven af 9de Marts 1872 udkom, maatte være oprettede skriftlig og under retslige Former imellem Jordbrot og Fæster, fra det Forbud imod saadanne Forpagtninger, som den nævnte Lovs § 6 indeholder. Udvalget maa imidlertid anse dette Forflag for urigtigt og utiltraadeligt. Hvis nemlig Konditionerne maa betragtes som uvelige, indgaaede Kontrakter, er deres Gyldighed ikke berørt af Loven af 1872, og da er Lovforslaget overflødig; og under den modsatte Forudsætning, hvorefter

denne Lov har løst Godseieren fra hans Forpligtelser efter Konditionerne, vilde det være en utilstedelig Billaarlighed af Lovgivningsmagten, om den vilde tvinge ham til paany at vedstaa en af den selsomme Magt ophævet Forpligtelse. Hvilket af disse Opfattelser der er den rigtige, kan det ikke være Lovgivningsmagtens Sag at afgjøre. Det havde imidlertid staaet i Fæsternes Magt at blive Forpagtere af deres Gaarde, længe før Loven af 9de Marts 1872 bragte Forbudet imod Gaardforpagtninger, og det maa antages, at det nærmest er Ubekendtskab med Rigsdagens Forhandlinger, der har bevirket, at Konditionerne ikke i Tide ere blevne forlangte opfyldte; og da Indenrigsministeren derhos efter hans Udtalelser ved 1ste Behandling (Tidenden Sp. 1752) synes at være af den Anskuelse, at der ikke vil være noget Ulovligt i Fuldbyrnelsen af Konditionerne, samt da der altsaa, hvis Parterne selv ere enige om at ønske Fuldbyrnelsen, ikke kan ventes fra det Offentliges Side at ville blive lagt dem nogen Hindring i Veien herfor, medens der i modsat Tilfælde efter det ovenfor Udvilkede ikke kan være nogen Anledning for Lovgivningsmagten til at bestyrlige sig med disse Forhold, foreslaar Udvalget, at Thinget — i Stedet for at forlæste Lovforslaget — vedtager følgende Dagsorden:

„Da det maa antages, at der fra det Offentliges Side ikke vil blive reist enten Modstand imod eller Anke over Fuldbyrnelsen af de Konditioner, der i sin Tid ere tilfagte af en tidligere Cier af Borreby Hovedgaard for Forpagtningen af nogle Fæstegaarde i Holten og i Aflegaarde, og da der iøvrigt ikke findes Anledning for Lovgivningsmagten til at bestyrlige sig med disse Forhold, gaar Thinget over til Dagsordenen.“

Alberti, Albretsen, S. Jensen, Rimestad, Schjørring,
Formand og Ordfører. Sekretær.